

občinski proračun. To seveda tudi odločilno vpliva na odnos do takšnih del. Ocenjujejo jih kot nepotrebne, malenkostne. Dobivajo prizvok zakotnega, manj kvalitetnega in manj tehtnega. Včasih nanje gledajo celo kot na rezultat dela domačih lažistokovnjakov, ki so premalo sposobni, da bi se uveljavili v osrednjih institucijah.

Oznaka lokalni nam sme pomeniti le zamejitev delovnega področja, tj. vsebinski koncept, ki je povezan z določenim krajem. To še ne more biti vrednostna kategorija. Kvalitetno razlikovanje je stvar nadaljnje kritične presoje in temu ustrezno je potem treba določiti pomen takšnega dela. Lahko bo to zgolj obdelava malenkostnih vprašanj, ki so zanimiva kvečjemu za lokalpatriote. Lahko je to delo, ki ima odločilno vlogo v ljudski prosveti, lahko se bo dvigalo nad krajevni pomen in bo pomembno dopolnilo v osvetljevanju določenih problemov.

Zoltan Jan

SLOVENŠČINA NA UNIVERZI V PADOVI

Padovanska univerza spada med najstarejše v Italiji, saj so jo odprli že leta 1222. Od nekdaj je vabila učence in profesorje iz vse Evrope, prav tako pa je bila privlačna za slovenske študente in znanstvenike. Cela vrsta jih je tukaj študirala, mnogo pa je bilo tudi profesorjev slovenskega rodu. Sam Matija Čop je v pismih prijatelju Francu Leopoldu Saviu večkrat izrazil željo, da bi dobil na tej univerzi ustrezno predavateljsko mesto.

Slovenski jezik in literaturo so uradno vpeljali na univerzi šele v akademskem letu 1963/64. Vendar pa je bila slovenščina navzoča že pred zadnjo vojsko. Leta 1937 je prišel za poverjenega profesorja slovanske filologije dr. Arturo Cronia (1896-1967), doma iz Zadra, ki je že 1924. napravil libero

docenzo za srbskohrvatski jezik in literaturo. Za slovensko literaturo se je zanimal že v visokošolskih letih in višek svojega znanja in ljubezni do nje je dokazal leta 1928, ko je izdal v Rimu izčrpno knjigo *Ottone Župančič*. Pri razlaganju slovanske filologije pa je v določenih obdobjih predaval tudi o slovenskem jeziku ter dajal študentom doktorske razprave tudi iz slovenskega jezikoslovja in literature. Takó je nastalo 30 obširnih tez, ki obravnavajo narečja, italijanske vplive na slovenski jezik in posamezne pesnike in pisatelje (natančen seznam vseh je v tržaškem Mostu, 1967, št. 16, str. 265). Napisali so jih predvsem zamejski Slovenci, a tudi pravi Italijani, ki so se naučili vsaj toliko slovenščine, da so mogli uporabljati slovenske tekste.

Leta 1963 so na Facoltà di Lettere e Filosofia ustanovili poseben oddelek: Laurea in lingue e letterature straniere moderne (europee) (doktorat iz modernih tujih jezikov in literatur — evropskih). In tu je dobila svoje mesto tudi slovenščina, ki je postala temeljni, glavni predmet, hkrati pa lahko tudi pomožni. Študent je lahko izbral slovenščino za glavni predmet in jo študiral štiri leta. Vsako leto je moral pisati nalogo in napraviti ustni izpit, na koncu pa napisati doktorsko tezo v slovenščini in kratak povzetek v italijanščini. Poleg slovenščine je moral izbrati še en slovanski jezik z literaturo in slovansko filologijo, seveda pa še vrsto drugih predmetov, ker je vseh izpitov na italijanskih literarnih fakultetah 21.

Lahko pa študira slovenščino eno leto, dve ali tri kot pomožni predmet. Slovenščino smejo izbrati kot tuj jezik tudi študentje drugih fakultet.

Univerza je hotela z uvedbo slovenščine pomagati slovenskim zamejskim šolam v Trstu in Gorici, kjer so slovenske srednje šole vseh stopenj, nikjer pa se ne morejo bодоči učitelji slovenščine pripraviti za svoj poklic. Kdor je doštudiral v Ljubljani, v Italiji ni bila

diploma priznana in jo je moral »pognašiti« (nostrificirati) na kaki italijanski univerzi. Sicer je bila tudi na tržaški univerzi slovenščina že več let, vendar samo kot stranski, pomožni predmet in v rokah italijanskega predavatelja, ki je skromno obvladal slovenski jezik. Ker ni bilo razumevanja, da bi položaj spremenili, je odprla vrata padovanska univerza. Vendar pa se je izkazalo, da je bila za slovenske študente predaleč, saj je samo ena zamejska Slovenka študirala štiri leta slovenščino in napisala doktorsko tezo v slovenščini: Vera Tuta iz Sestljana pri Trstu. Njena teza je sploh prva v slovenščini na kateri koli italijanski univerzi.

Na splošno je bil odziv študentov zadovoljiv: od akademskega leta 1963/64 do konca 1974/75 je napravilo izpit 117 slušateljev. Nekateri so študirali eno leto, drugi dve ali tri in že omenjena Tuta štiri. Doseženo znanje je bilo zadovoljivo, zanimanje prav tako, nekateri pa toliko obvladajo slovenščino, da jo lahko uporabljajo pri svojem delu. Vsako leto je odšel eden ali dva na seminar za tuje slaviste v Ljubljano, da se je izpopolnil.

Doktorskih disertacij iz slovenske literature so napisali *devet*. To so:

1. Alfonso Anna Maria iz Saletto di Montagna pri Padovi: *Zbrane pesmi Valentina Vodnika*, akad. leto 1968/69 str. 174.

2. Bandini — Marinoni Anna Maria iz Lugo pri Ravenni: *Sončni mlini Antona Vodnika*, 1968/69, str. .

3. Masiero Anna Maria iz Este: *Balade in romance Antona Aškerca*, 1968/69, str. 278.

4. Miele Benita iz Mirana pri Benetkah: *Kralj na Betajnovi Ivana Cankarja*, 1968/69, str. 315.

5. Plotegher Dolores iz Folgarije pri Trentu: *Pesnik Ivan Minatti* (Bolečina nedoživetega), 1969/70, str. 249.

6. Sampaoli Ubaldo iz Scorzè pri Benetkah: *Čudovita pustolovščina Cirila Zlobca*, 1974/75, str. 254.

7. Sasso Francesco iz Trevisa: *Ivan Tavčar in Visoška kronika*, 1970/71, str. 201.

8. Tuta Vera iz Sestljana pri Trstu: *Podoba duhovnika v delih Ivana Preglja*, 1969/70, str. 258 — napisana v slovenščini.

9. Zani Sofia iz Brescic: *Gledališče Dominika Smoleta*, 1972/73, str. 323 + XIV.

Po en izvod vsake izmed teh tez (in tudi iz Cronijeve dobe) je shranjen v knjižnici Inštituta za slovansko filologijo padovanske univerze, po enega ima predmetni profesor.

V pripravi je teza o pesmih Karla Vladimira Truhlarja (Marina Brusamolnina iz Tencarole pri Benetkah), štiri kandidatke pa so se prijavile, a še niso začele.

Slovenščino je poučeval v Padovi prof. Martin Jevnikar iz Trsta, ki je končal slavistiko v Ljubljani in pozneje rimsko univerzo. Konec oktobra 1975 se je odpovedal temu mestu, ker je prevzel več obveznosti na fakulteti za tuje jezike in literature v Vidmu. Njegov naslednik je postal prof. Natalino Radovich, doma iz Sv. Križa pri Trstu, ki je že stalni profesor za slovansko filologijo.